

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ВИСНОВОК

**щодо законопроекту про внесення змін до Закону України
"Про Державний бюджет України на 2026 рік" щодо зарахування
військового збору до спеціального фонду Державного бюджету України
для збільшення виплат грошового забезпечення військовослужбовців
Збройних Сил України (реєстр. № 15177 від 13.04.2026)**

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету /далі – *Комітет*/ на своєму засіданні 25 травня 2026 року (протокол № 236) розглянув проект Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2026 рік" щодо зарахування військового збору до спеціального фонду Державного бюджету України для збільшення виплат грошового забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України" (реєстр. № 15177 від 13.04.2026), поданий народними депутатами України Южаніною Н.П., Порошенком П.О. та іншими, відмітивши таке.

І. До Комітету надійшов на розгляд проект Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2026 рік" щодо зарахування військового збору до спеціального фонду Державного бюджету України для збільшення виплат грошового забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України" за реєстр. № 15177 від 13.04.2026 /далі – *законопроект № 15177*/.

Законопроектом № 15177 пропонується:

у пункті 1 – доповнити Закон України "Про Державний бюджет України на 2026 рік" /далі – *Закон*/ новою статтею 56, якою установити, що з 1 липня 2026 р. по 31 грудня 2026 р., як виняток з положень пункту 1-2 частини 2 статті 29 Бюджетного кодексу України /далі – *Кодекс*/, військовий збір /далі – *збір*/, що сплачується (перераховується) згідно з пунктом 16-1 підрозділу 10 розділу XX Податкового кодексу України /далі – *ПКУ*/, зараховується в повному обсязі до спеціального фонду державного бюджету та спрямовується Міністерству оборони України /далі – *Міноборони*/ на збільшення виплат грошового забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України /далі – *ЗСУ*/;

у пункті 2 – передбачити набрання чинності відповідним законом з 1 липня 2026 р.;

у пункті 3 – доручити Кабінету Міністрів України */далі – КМУ/* при підготовці проектів законів про державний бюджет на відповідний рік забезпечити спрямування не менше 20% частини податку на доходи фізичних осіб від оподаткування доходів у вигляді грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями, поліцейськими та особами рядового і начальницького складу, що сплачується (перераховується) згідно з ПКУ на відповідній території України */далі – військовий ПДФО/*, головним розпорядникам коштів державного бюджету, що належать до сектору безпеки і оборони, для подальшого автоматичного спрямування військовим частинам ЗСУ, інших військових формувань на матеріально-технічне забезпечення пропорційно до фактично сплаченого податку за таких осіб.

У пояснювальній записці до законопроекту № 15177 вказано, що його прийняття дозволить забезпечити цільове використання коштів від сплати збору, що посилить фінансові спроможності для належного фінансування грошового забезпечення військовослужбовців ЗСУ.

II. Щодо процедури розгляду законопроекту № 15177 та опрацювання експертних висновків до нього.

Спочатку відповідно до статей 93 і 96 Регламенту Верховної Ради України */далі – Регламент/* необхідно розглянути питання щодо включення законопроекту № 15177 до порядку денного п'ятнадцятої сесії Верховної Ради України */далі – Верховна Рада/*, позитивне вирішення якого буде підставою для розгляду Верховною Радою законопроекту № 15177 у першому читанні.

При цьому до Комітету надійшло доручення Голови Верховної Ради Стефанчука Р.О. (*лист від 13.05.2026 № 01/04-2026/110644 (2230938)*), в якому повідомлено, що на засіданні Погоджувальної ради депутатських фракцій (депутатських груп) у Верховній Раді 13.05.2026 прийнято рішення звернутися до Комітету щодо необхідності невідкладного розгляду декількох законопроектів (включаючи законопроект № 15177), та у зв'язку з цим доручено Комітету їх підготувати для розгляду Верховною Радою.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України */далі – ГНЕУ* у своєму висновку до законопроекту № 15177 */лист від 18.05.2026 № 16/03-2026/114692 (2234614)/* в цілому не заперечує щодо можливості внесення пропонованих змін, при цьому висловлює стосовно них окремі зауваження та зазначає, що для прийняття виваженого рішення щодо законопроекту № 15177 доцільно отримати експертний висновок Уряду.

Згідно з частинами 3 і 4 статті 52 Кодексу проект закону про внесення змін до закону про державний бюджет може розглядатися у Верховній Раді лише у разі наявності експертного висновку Міністерства фінансів України */далі – Мінфін/* про підтримку такого законопроекту (крім поданих КМУ проектів законів, розробником яких є Мінфін).

Керуючись статтею 103 Регламенту та статтями 27, 52 і 109 Кодексу, від Комітету направлено звернення до Мінфіну і Міноборони щодо здійснення

експертизи законопроекту № 15177, як наслідок отримано відповідні висновки.

Мінфін (лист від 21.04.2026 № 35020-05-2/11135) зазначає, що не підтримує законопроект № 15177 у запропонованій редакції.

Міноборони (лист від 24.04.2026 № 220/5578) зазначає, що законопроект № 15177 потребує доопрацювання.

На час розгляду у Комітеті даного питання не надійшли висновки комітетів Верховної Ради з питань антикорупційної політики (щодо проведення антикорупційної експертизи законопроекту) і з питань інтеграції України до Європейського Союзу (щодо оцінки відповідності законопроекту міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції) щодо законопроекту № 15177. При цьому за результатами попереднього аналізу законопроектів, проведеного експертами проекту міжнародної технічної допомоги "Програма підтримки інтеграції України до ЄС (UA2EU)" (згідно з розпорядженням Керівника Апарату Верховної Ради від 01.08.2025 № 193), зазначено, що правовідносини, які плануються врегулювати законопроектом № 15177, не регулюються правом ЄС та Угодою про асоціацію з ЄС.

III. Щодо правових підстав, пов'язаних з врегулюванням питання, порушеного законопроектом № 15177.

Збір запроваджено з серпня 2014 р. законом від 31.07.2014 № 1621-VII, яким підрозділ 10 розділу XX ПКУ доповнено пунктом 16-1 щодо встановлення основних засад збору, водночас частину 2 статті 29 Кодексу доповнено пунктом 1-2 щодо віднесення збору до доходів загального фонду державного бюджету.

Наприкінці 2024 р. до пункту 16-1 підрозділу 10 розділу XX ПКУ внесено зміни (законами від 10.10.2024 № 4015-IX і від 04.12.2024 № 4113-IX), згідно з якими на період по 31 грудня року, в якому буде припинено або скасовано воєнний стан (введений 24.02.2022): з 01.12.2024 збільшено ставку збору для його платників (крім військовослужбовців та працівників ЗСУ, інших утворених відповідно до законів України військових формувань) з 1,5% до 5%; з 01.01.2025 запроваджено збір для фізичних осіб – підприємців – платників єдиного податку 1, 2 та 4 групи – 10% розміру мінімальної зарплати, встановленої на 1 січня звітного року, з розрахунку на місяць, для платників єдиного податку 3 групи (крім е-резидентів) – 1% від доходу.

Законом від 07.04.2026 № 4835-IX продовжено дію вищезазначених тимчасових норм щодо збільшення ставки збору і розширення його бази оподаткування по 31 грудня третього календарного року, наступного за роком, в якому буде припинено або скасовано воєнний стан (введений 24.02.2022), а також доповнено пункт 16-1 підрозділу 10 розділу XX ПКУ підпунктом 1.17, згідно з яким збір зараховується до спеціального фонду державного бюджету та спрямовується на забезпечення потреб ЗСУ.

Однак відповідно до частини 5 статті 13 Кодексу розподіл бюджету на загальний та спеціальний фонди, їх складові частини визначаються виключно

Кодексом та законом про державний бюджет, а відповідно до частини 2 статті 4 Кодексу якщо іншим нормативно-правовим актом бюджетні відносини визначаються інакше, ніж у Кодексі, застосовуються відповідні норми Кодексу.

Згідно з частиною 7 статті 13 і пунктом 5 частини 1 статті 52 Кодексу передача коштів між загальним та спеціальним фондами державного бюджету дозволяється тільки в межах бюджетних призначень шляхом внесення змін до закону про державний бюджет.

Отже, зарахування збору до спеціального фонду державного бюджету у 2026 р. може бути врегульовано саме шляхом внесення змін до Закону.

IV. У Комітеті попередньо опрацьовано законопроект № 15177 та експертні висновки до нього і звернуто увагу на таке.

1. Згідно із звітними даними надходження збору до загального фонду державного бюджету становили: за 2024 р. – 51,2 млрд грн, за 2025 р. – 163,6 млрд грн, за січень-квітень 2026 р. – 60,2 млрд грн.

Щодо фінансово-економічного обґрунтування у пояснювальній записці до законопроекту № 15177 вказано, що він не передбачає додаткових витрат з державного бюджету, розрахункова сума збору, що буде зарахована до спеціального фонду державного бюджету з 01.07.2026 по 31.12.2026, складе 107 млрд грн.

Разом з тим, впровадження законопроекту № 15177 матиме вплив на показники державного бюджету у II півріччі п.р.: призведе до зменшення доходів загального фонду від збору і відповідне збільшення доходів спеціального фонду від збору та водночас матиме наслідком розбалансування показників загального фонду. Зокрема, законопроект № 15177 не містить необхідних змін до відповідних показників доходів і видатків державного бюджету на 2026 рік за загальним і спеціальним фондами (*передусім до статті 1 Закону та додатків № 1 і № 3 до Закону*) для забезпечення його збалансованості. ГНЕУ також зазначає, що пропонована зміна щодо місця зарахування збору вимагає перегляду показників державного бюджету, проте у законопроекті № 15177 такі зміни не передбачаються.

Мінфін зауважує, що законопроект № 15177 оформлено з порушенням регламентних вимог, внаслідок його прийняття обсяг доходів загального і спеціального фондів державного бюджету відповідно зменшиться і збільшиться на 110,5 млрд грн у розрахунку на 6 місяців в умовах 2026 р., потребує збалансування дохідна та видаткова частини державного бюджету щодо фінансового забезпечення видатків на безпеку і оборону.

До законопроекту № 15177 не надано належне фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки) та пропозиції щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету, що не відповідає вимогам частини 1 статті 27 Кодексу та частини 3 статті 91 Регламенту, про що також відмічено Мінфіном. ГНЕУ звертає увагу, що до законопроекту № 15177 не надано належних обґрунтування та розрахунків, зокрема щодо необхідних обсягів

коштів на виплату збільшеного грошового забезпечення військовослужбовців ЗСУ.

Загалом зазначене не відповідає визначеним пунктами 2 і 5 частини 1 статті 7 Кодексу принципам збалансованості і обґрунтованості бюджетної системи України та не узгоджується з частиною 3 статті 95 Конституції України *(згідно з якою держава прагне до збалансованості бюджету України)*.

2. Передбачений законопроектом № 15177 напрям цільового спрямування збору *(збільшення виплат грошового забезпечення військовослужбовців ЗСУ)* є вужчим, ніж визначено у підпункті 1.17 пункту 16-1 підрозділу 10 розділу XX ПКУ *(забезпечення потреб ЗСУ)*, а також передбачено у новому пункті 64 розділу VI Кодексу, запропонованому проектом Закону України "Про внесення змін до розділу VI Бюджетного кодексу України щодо зарахування військового збору до спеціального фонду державного бюджету" (реєстр. № 15167), прийнятим Верховною Радою 14.05.2026 за основу *(виплата грошового забезпечення військовослужбовців ЗСУ)*.

Водночас слід зазначити, що проведення відповідних видатків із спеціального фонду державного бюджету буде залежати від стану надходжень збору, зважаючи на особливості здійснення витрат спеціального фонду бюджету, визначені Кодексом, зокрема частинами 3 і 8 статті 13, частиною 4 статті 23 і частиною 2 статті 48 *(згідно з якими взяття бюджетних зобов'язань і проведення витрат спеціального фонду бюджету здійснюються виключно в межах і за рахунок фактичних надходжень спеціального фонду бюджету)*.

3 цього приводу Мініборони зауважує, що: запропонований законопроектом № 15177 підхід фактично звужує можливості використання відповідного фінансового ресурсу на інші першочергові потреби сектору безпеки і оборони; потреби сектору безпеки і оборони мають комплексний характер та включають не лише грошове забезпечення військовослужбовців, а й фінансування заходів із забезпечення озброєння, військової техніки, логістики, відновлення інфраструктури, медичного забезпечення, підготовки особового складу та інших критично важливих напрямів; грошове забезпечення військовослужбовців належить до системних і гарантованих видатків держави, які мають здійснюватися насамперед за рахунок стабільних джерел загального фонду державного бюджету.

3. Пункт 3 законопроекту № 15177 *(яким доручається КМУ при підготовці законопроектів про державний бюджет забезпечити спрямування не менше 20% частини військового ПДФО для подальшого автоматичного спрямування військовим частинам ЗСУ, інших військових формувань на матеріально-технічне забезпечення)* не узгоджується з підпунктом 2 пункту 60 розділу VI Кодексу *(згідно з яким з 01.01.2024 по 31 грудня року, в якому буде припинено воєнний стан (введений 24.02.2022), на вказану мету спрямовується 10% частини військового ПДФО, що згідно з статтями 64 і*

бб Кодексу належить до доходів загального фонду місцевих бюджетів та, як виняток, зараховується до спеціального фонду державного бюджету), а також з пунктом 1 частини 2 статті 29 Кодексу (щодо зарахування частини податку на доходи фізичних осіб, включаючи військовий ПДФО, до загального фонду державного бюджету). На думку ГНЕУ, таке положення виглядає некоректним у правовому відношенні.

Мінфін зауважує, що реалізація такого положення потребуватиме зменшення пропорції розподілу (обсягу) коштів спеціального фонду державного бюджету від військового ПДФО для Міноборони (за бюджетними програмами 2101150 і 2101470) та Адміністрації Держспецзв'язку (за бюджетною програмою 6641160) на здійснення заходів з реформування та розвитку оборонно-промислового комплексу, розроблення, освоєння і впровадження нових технологій, нарощування наявних виробничих потужностей для виготовлення продукції оборонного призначення, закупівлі озброєння тощо.

Водночас варто звернути увагу, що зазначене питання певним чином унормовано в абзаці 9 пункту 20 розділу "Прикінцеві положення" Закону, в якому КМУ доручено за підсумками виконання державного бюджету у I кварталі 2026 р. розглянути питання щодо можливості збільшення з 10% до 20% пропорції спрямування частини військового ПДФО (отриманої до спеціального фонду державного бюджету) на вказану мету.

4. Положення законопроекту № 15177 потребують техніко-юридичних і редакційних уточнень, зокрема для узгодження між собою, з нормами Кодексу і Закону (про що частково зазначено вище) та приведення до вимог законодавчої техніки, зокрема:

у законопроекті № 15177 не передбачено пов'язаних із новою статтею 56 Закону змін до статей 10, 11 і 14 Закону щодо уточнення складу доходів загального і спеціального фонду державного бюджету на 2026 рік та уточнення напрямів витрат спеціального фонду державного бюджету на п.р. (для узгодження законодавчих норм);

назва законопроекту № 15177 не у повній мірі відповідає його змісту, адже пропонуються не лише зміни до Закону щодо збору, а й доручення КМУ щодо спрямування відповідної частини військового ПДФО при підготовці законопроектів про державний бюджет. У ГНЕУ теж є зауваження до назви законопроекту № 15177

пункти 2 і 3 законопроекту № 15177 (щодо набрання чинності відповідним законом і щодо доручення КМУ) мають бути розміщені у складі розділу "Прикінцеві положення" для узгодження з вимогами законодавчої техніки.

5. На розгляді у Верховній Раді знаходиться урядовий законопроект про внесення змін до Закону щодо фінансового забезпечення сектору безпеки і оборони (реєстр. № 15224 від 08.05.2026), яким, серед іншого, теж пропонується нова стаття щодо зарахування у II півріччі п.р. збору до спеціального фонду державного бюджету із спрямуванням на виплату

грошового забезпечення військовослужбовців ЗСУ, водночас передбачаються необхідні зміни до відповідних показників доходів та видатків загального і спеціального фондів державного бюджету. Крім того, в альтернативних законопроектах за реєстр. № 15224-1 від 20.05.2026, за реєстр. № 15224-2 від 21.05.2026, за реєстр. № 15224-3 від 22.05.2026, за реєстр. № 15224-4 від 22.05.2026, за реєстр. № 15224-5 від 22.05.2026 і за реєстр. № 15224-6 від 22.05.2026 також пропонується врегулювати порушене законопроектом № 15177 питання щодо цільового спрямування збору у II півріччі п.р.

Таким чином, у разі прийняття Верховною Радою одного з вищезазначених законопроектів, інші вищезазначені законопроекти втратять свою актуальність та не потребуватимуть окремого розгляду у Верховній Раді.

За підсумками розгляду даного питання Комітет ухвалив рішення: рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2026 рік" щодо зарахування військового збору до спеціального фонду Державного бюджету України для збільшення виплат грошового забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України" (реєстр. № 15177 від 13.04.2026), поданий народними депутатами України Южаніною Н.П., Порошенком П.О. та іншими, включити до порядку денного п'ятнадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання і за результатами розгляду зазначеного законопроекту у першому читанні визначитися про прийняття рішення щодо нього шляхом голосування (за підсумками розгляду урядового законопроекту за реєстр. № 15224 від 08.05.2026 і альтернативних до нього законопроектів).

Співдоповідачем з даного питання на пленарному засіданні Верховної Ради України пропонується заступник Голови Комітету, голова підкомітету з питань видатків державного бюджету Комітету Забуранна Леся Валентинівна.

Голова Комітету

Роксолана ПІДЛАСА

